
In memoriam
професора
ГЕРМАНА ОЛЕКСІЙОВИЧА МЕЩЕРЯКОВА

6 вересня 1992 р. раптово помер видатний вчений-геодезист і математик, заслужений діяч науки України, доктор технічних наук, професор кафедри теорії математичної обробки геодезичних вимірів Герман Олексійович Мещеряков.

Г. О. Мещеряков народився 9 лютого 1924 р. у м. Петровську Саратовської губернії у родині вчителів. Там же в 1931—1941 рр. навчався у середній школі, де виявив нахил до точних наук. У 1937 р. пережив велике горе, був репресований його батько Олексій Федорович, очевидно, як поручник російської армії під час першої світової війни. Після закінчення школи працював деякий час водієм, а в 1942—1944 рр. викладав фізику та астрономію в середній школі, одночасно навчаючись заочно на фізико-математичному факультеті Саратовського університету. У цей час остаточно виявилась його зацікавленість геодезією, картографією, астрономією та прикладною математикою, й у 1944 р. він став студентом Московського інституту інженерів геодезії, аерофотознімання і картографії (МІІГАіК), який закінчив у 1949 р. Уже студентом Г. О. Мещеряков поринув у наукові дослідження, виступав з доповідями, був одним з організаторів студентського наукового товариства (СНТ), його першим головою і власником членського посвідчення № 1. Як член СНТ брав участь у геодезичних експедиціях у Крим, на Кольський півострів та в район Каспійського моря.

У 1949—1950 рр. Г. О. Мещеряков вчиться в аспірантурі МІІГАіКу, потім працює на геодезичному виробництві. Згодом у 1953—1957 рр. обирається доцентом геодезії Челябінського педінституту і одночасно завершує роботу над кандидатською дисертацією, яку захищає в 1956 р. У 1957—1969 рр. Г. О. Мещеряков працює завідувачем кафедри математики Новосибірського інституту інженерів геодезії, аерофотозні-

мання і картографії (НІІГАіК), а в 1960—1962 рр. — також проректором з наукової роботи цього інституту. При цьому продовжує наукові дослідження, які в 1964 рр. завершилися захистом докторської дисертації.

З 1969 р. професор Г. О. Мещераков — перший завідувач кафедри теорії математичної обробки геодезичних вимірів Львівського політехнічного інституту.

Він читає курси лекцій з програмування, вищої та обчислювальної математики, диференційної геометрії тощо, керує методичною роботою кафедри, науково-дослідною лабораторією № 57 та підготовкою дипломантів та аспірантів. Під його керівництвом захистили кандидатські дисертації 19 аспірантів, 16 з яких працюють в Україні. Він був головою ДЕКу на математичному факультеті ЛДУ ім. Івана Франка, членом декількох Рад під час захисту дисертацій, заступником відповідального редактора часопису «Геодезія, картографія і аерофотознімання», членом Науково-методичної комісії обласної організації товариства «Знання», дослідної групи 4.57 Міжнародної асоціації геодезії та учасником виконання міжнародних наукових програм 19 і V.5 КАПГ (Комісія Академії Наук соціалістичних країн з комплексних проблем планетарної геофізики). Брав участь у численних наукових конференціях в Україні, СНД та в країнах Європи. Обирався депутатом Залізничної районної Ради народних депутатів та членом місцевого інституту.

Коло наукових інтересів Г. О. Мещеракова охоплювало космічну та динамічну геодезію, геофізику, астрономію, математичну картографію, прикладну математику тощо. Результати досліджень опубліковані більш ніж у 160 працях, у т. ч. у трьох монографіях та в деяких статтях Великої Радянської та Математичної енциклопедій.

Серед визначних наукових досягнень Г. О. Мещеракова монографія «Теоретичні основи математичної картографії» (1968) — єдина з праць українських вчених, яка в 1972р. була включена в американський список вибраної світової літератури з математичної картографії; наближене розв'язання основних обернених задач теорії потенціалу, важливе для космічної геодезії і геофізики; постановка та розв'язання змішаної задачі теорії наближення функцій та ін.

Проте головною заслугою професора Г. О. Мещеракова є створення у Львові відомої в світі наукової

школи з дослідження гравітаційного поля Землі та планет, досягнення якої широко використовуються в космічній геодезії та геофізиці.

День вченого був заповнений до краю, але він встигав також приділяти увагу родині, колекціонувати марки.

Компетентність, скромність, працьовитість, доброзичливість, чесність, порядність, принциповість, висока відповідальність — риси справжнього вченого і вчителя — принесли Г. О. Мещерякову повагу і любов співробітників і студентів, широкої наукової громадськості. Власне висока відповідальність та любов до науки примусили його вирушити на чергову наукову конференцію в Одесу під час дуже рідкісної для нашого міста бурі. І хворе серце вченого не витримало.

Пішов з життя видатний вчений, який до останку присвятив себе розвитку фундаментальної науки, підготовці науково-педагогічних й інженерних кадрів, люблячий батько і дідусь. Пішов раптово, не завершивши усіх своїх творчих планів. Пам'ять про вченого назавжди залишиться в серцях усіх, хто його знав, в історії геодезичної науки, Львівського політехнічного інституту, геодезичного факультету та створеної ним кафедри.

РЕДКОЛЕГІЯ